

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 022051 19 Кж
Бања Лука, 22.10.2019. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија др Вељка Икановића, као предсједника вијећа, Даниеле Миловановић и Обрена Бужанина, као чланова вијећа, уз учешће записничара Соње Матић, у кривичном предмету против оптужених Д.Б. и Р.А., због кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, одлучујући о жалбама бранилаца оптужених, адвоката М.Р. и В.Р., обоје из Б.Л., изјављеним против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 022051 18 К од 07.12.2018. године, након одржане сједнице вијећа, у присуству републичког јавног тужиоца Бранка Митровића, оптужених и њихових бранилаца, дана 22.10.2019. године, донио је

ПРЕСУДУ

Одбијају се, као неосноване, жалбе бранилаца оптужених Д.Б. и Р.А. и потврђује пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 022051 18 К од 07.12.2018. године.

Образложење

Пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 11 0 К 022051 18 К од 07.12.2018. године, оптужени Д.Б. и Р.А. оглашени су кривим због кривичног дјела ратног злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (у даљем тексту: КЗ СФРЈ), те су осуђени: оптужени Д.Б. на казну затвора у трајању од 1 (једне) године и 6 (шест) мјесеци, а оптужени Р.А. на казну затвора у трајању од 1 (једне) године. Истом пресудом оптужени су на основу одредбе члана 99. став 1. Закона о кривичном поступку Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 53/12, 91/17 и 66/18, у даљем тексту: ЗКП РС), у вези са чланом 96. став 2. тачке а), е) и ж) истог закона, обавезани да солидарно плате трошкове кривичног поступка у износу од 1.620,00 КМ, те судски паушал у износу од по 150,00 КМ, а све у року од 15 дана од дана правоснажности те пресуде, под пријетњом принудног извршења, те је свако од њих обавезан да надокнади награду и нужне издатке постављеног браниоца, чију висину ће првостепени суд утврдити посебним рјешењем у складу са чланом 97. став 2. ЗКП РС. На основу одредбе члана 108. став 3. ЗКП РС, оштећени З.Р., А.К., М.К., Д.Ш. и Р.Ф. су са имовинско-правним захтјевима упућени на парницу.

Против наведене пресуде жалбе су, благовремено, изјавили браниоци оптужених.

Бранилац оптуженог Д.Б., адвокат М.Р., жалбу је изјавио због битних повреда одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због повреде Кривичног закона, са приједлогом се побијана пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење или да се одреди одржавање претреса пред овим судом.

Бранилац оптуженог Р.А., адвокат В.Р., жалбу је изјавила из свих жалбених основа, а приједлог ове жалбе је да се побијана пресуда преиначи тако што ће се овај оптужени на основу одредбе члана 298. тачка а) ЗКП РС, ослободити од оптужбе или да се пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

У писменом одговору на жалбе бранилаца, окружни јавни тужилац је предложио да се те жалбе одбију као неосноване и потврди првостепена пресуда.

У сједници вијећа Врховног суда Републике Српске, браниоци оптужених су изложили своје жалбе, остајући код разлога и приједлога истих, оптужени су се придружили ријечима својих бранилаца, а републички јавни тужилац Бранко Митровић је остао у цијелости код писменог одговора окружног тужиоца на жалбе бранилаца и приједлога истог.

Разматрајући спис, побијану пресуду, жалбе и одговор тужиоца на жалбе бранилаца, одлучено је као у изреци ове пресуде, из сљедећих разлога:

Оспоравајући правилност и законитост побијане пресуде, обе жалбе указују на битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке г), з) и к) и став 2. ЗКП РС. Дакле, обе жалбе оспоравају законитост појединих доказа на којима је заснована побијана пресуда, указују на повреде права на одбрану, на неразумљивост изреке пресуде и њеној противријечности са разлозима и да пресуда не садржи разлоге о одлучним чињеницама, те да првостепени суд није примјенио поједине одредбе ЗКП РС, што је било од утицаја на законито и правилно доношење пресуде.

Надаље, аргументима из жалби бранилаца оптужених се оспорава правилност чињеничне основе побијане пресуде, на којој је заснован закључак да су оптужени починили кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ, за које су оглашени кривим том пресудом. Оспорава се постојање оружаног сукоба, статус оштећених лица, тврдњом да исти нису били цивили, затим се оспорава постојање узрочно-последичне везе између оружаног сукоба и дјела, као битни елементи предметног кривичног дјела, на којим аргументима и чињеничним недостацима, успоставља се и тврдња о повреди Кривичног закона.

Надаље, жалбом браниоца оптуженог А. се оспорава побијана пресуда и због одлуке о кривичној санкцији и одлуке о трошковима кривичног поступка, истиче се да је казна изречена побијаном пресудом престрого одмјерена, те да првостепени суд није цијенио чињеницу да је оптужени једини хранилац породице, да дјеца, као и супруга нису запослени.

У сегменту побијања пресуде због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС, жалбе бранилаца оптужених истичу да је побијана пресуда заснована на незаконитим доказима и то записницима о саслушању свједока оштећених из истраге. У овом дијелу жалбе бранилаца посебно указују да у тим записницима свједоцима нису постављана питања, да у појединим записницима није наведено на које околности се свједоци саслушавају, па у тој околности жалбе виде повреду одредбе члана 63. и 151. став 7. и 8. ЗКП РС и да су због тога ти записници, докази на којима се не може заснивати судска одлука.

Изнесени жалбени приговори нису основани. Наиме, са једне стране, већи дио ових записника садрже питања и одговоре, међутим и они записници, који не садрже питања, нису докази на којима се не може заснивати судска одлука, јер одредбом члана 151. став 7. ЗКП РС је прописано да се последије општих питања свједок позива да изнесе све што му је о предмету познато, а затим ће му се постављати питања ради провјеравања, допуне и разјашњења. Дакле, цитираном законском одредбом, постављање питања свједоку није прописано као обавеза, већ само као могућност, што је остављено на процјену ономе ко сачињава записник, односно испитивачу, обзиром да ова законска одредба прописује постављање питања као могућност, ако је то потребно ради провјеравања, допуне и разјашњења.

Осим тога, када приговарају да из ових записника није јасно на које околности свједоци свједоче, жалбе губе из вида да је управо у уводу записника видљиво на које околности су свједоци позвани да свједоче и да изнесу све што им је о предмету познато и о којима су свједоци и износили своја сазнања. Тако је у уводу већина записника о саслушању свједока, па тако и о саслушању свједока З.Р., М.Д. и Р.Ф., наведено да су сачињени „у просторијама Кантоналног МУП Б., за свједока Р.Ф. (у просторијама П. ПУ ПС Б.П.), поводом обављеног информативног разговора са З.Р. (односно М.Д., односно Р.Ф.) на околност физичког злостављања, противправног лишења слободе и нехуманих услова у којима је боравио у логору К.“. У другим записницима, као што је записник о саслушању свједока Т.Т., у уводу је наведено да је „састављен дана 30.11.2011. године, у просторијама ПС Б.П., поводом узимања изјаве од свједока Т.Т. у кривичном предмету окружног тужилаштва Бањалука број КТРЗ-3/11“. На страни 3. овог записника наведена су два питања постављена овом свједоку и то, прво питање које је формулисано на начин да је свједок позван да каже нешто више о себи, док је друго питање постављено на сљедећи начин: „већ сте рекли да сте једно вријеме боравили у логору К., код Б.П., па у том смислу реците нешто више о околностима Вашег доласка, боравка и третмана који сте имали у логору К.“ док је на страници 4. овог записника свједок питан да ли је познавао стражаре у овом затвору, да ли је био регистрован од стране Међународног комитета Црвеног крста и др. Идентична ситуација је и са записником о саслушању свједока А.К., З.Р. (од 05.10.2011. године), М.К. (од 10.11.2011. године), Р.Ф. (од 05.10.2011. године), Х.К. (од 14.10.2011. године). У погледу записника о саслушању свједока З.Р. од 05. октобра 2011. године и М.М. од 14. октобра 2011. године, жалбе истичу да су, прије узимања нових исказа, свједоцима читани ранији записници, па у таквом начину саслушања свједока, жалбе виде незаконитост ових записника. Међутим, такав начин саслушања свједока, никако не значи да су због тога ти записници незаконити докази, из разлога што су свједоци прописно упозорени, те су записници у свему осталом сачињени према законским одредбама о саслушању свједока. Дакле, ниједан од записника о саслушању свједока из истраге, нема никакаве повреде која би могла имати карактер битне повреде одредаба кривичног поступка у смислу члана 10. став 2. ЗКП РС. У

коначности, ти свједоци су саслушани и на главном претресу, па околност да су свједоку током истраге читани ранији записници, а које је свједок потврдио, на које није имао примједби, остајући у свему код ранијих исказа, представља околност коју је првостепени суд цијенио када је разматрао досљедност и кохерентност свједокових исказа.

Без основа су и приговори изнесени у жалби браниоца оптуженог Б. да је првостепени суд починио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС, тврдњом да су записници о препознавању незаконити докази, на којима се не може заснивати пресуда.

Наиме, одредбом члана 150. став 3. ЗКП РС прописано је да ако је потребно да се утврди познаје ли свједок лице или предмет, тражиће се од њега прво да га опише или да наведе знакове по којима се разликују, па ће му се тек послије показати ради препознавања и то заједно са другим њему непознатим лицима, односно ако је то могуће, заједно са предметима исте врсте, а ставом 4. истог члана, прописано је да ако препознавање лица није могуће у складу са ставом 3., препознавање ће се извршити на основу фотографија тог лица и фотографија свједоку непознатих лица. Притом, препознавање на основу фотографија се употребљава не само у ситуацији када је осумњичени није доступан, како то погрешно сматра жалба, већ и у ситуацијама када постоје неке друге околности које оправдавају употребу оваквог начина извођења ове радње. Ту спада ситуација у којој је од времена опажања до времена предочавања протекао дужи временски период, па се основано претпоставља да се физиономија осумњиченог значајно промјенила. Према томе, како је у конкретном случају, од периода инкриминисаног догађаја до периода када су предузете радње препознавања на основу фотографија, протекло чак 25 година, приликом радње препознавања, свједоцима је предочена фотографија оптуженог Б. настала у вријеме приближно времену опажања, наравно заједно са фотографијама неспорних лица сличног изгледа, непознатим свједоцима, то су, по оцјени овог суда записници о препознавању законити докази.

Истим аргументима из жалби којима се указује на битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС, указује се и на битне повреде из члана 311. став 2. ЗКП РС. И ти приговори су неосновани, уз образложење које је овај суд дао за приговоре жалби за тај облик битне повреде одредаба кривичног поступка, док читање дијелова ранијих записника наведених свједока, свакако није утицало, нити је могло утицати на законито и правилно доношење побијане пресуде, јер како је већ напријед наведено, ти свједоци су саслушани и на главном претресу.

Обзиром да се према наводима из жалби бранилаца, повреде права на одбрану оптужених из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС и права на правично суђење из члана 6. ЕКЛЈП, везују за битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) и став 2. ЗКП РС, то је овај суд кроз оцјену неоснованости тих приговора, утврдио да нису основани и приговори којима се истиче да је првостепени суд повриједио право на одбрану и право на правично суђење.

Неосновани су и приговори из жалби, којима се истиче да је првостепени суд повриједио право на одбрану оптужених на начин да је прекршио одредбе члана 3. став 2. ЗКП РС. Ово с тога што, по оцјени овог суда, првостепени суд није имао сумње у погледу било којег доказа у корист или на штету одбране, због чега, супротно

наводима из жалбе, није прекршен принцип „in dubio pro geo“, садржан у цитираној законској одредби, па с тим у вези није повријеђено ни право на одбрану оптужених. Осим тога, супротно наводима из жалбе, првостепени суд је дао могућност одбрани да своје аргументе супротстави аргументима оптужбе, на начин што су на приједлог одбране спроведени многобројни докази (како субјективни, тако и објективни), због чега су неосновани и приговори жалби да је одбрана на било који начин током првостепеног поступка, доведена у неравноправни положај у односу на оптужбу.

Исто тако, супротно наводима из жалби бранилаца оптужених, овај суд налази да изрека побијане пресуде није неразумљива, нити противријечна сама себи, нити њеним разлозима и образложење пресуде садржи разлоге у погледу одлучних чињеница с аспекта постојања кривичног дјела и кривице оптужених и чињеница одлучних за правилну примјену Кривичног закона. Осим тога, приговори жалби којима се указује на изостанак разлога о одлучним чињеницама, су по оцјени овог суда неосновани, јер је побијана пресуда дала разлоге о свим одлучним чињеницама (како о постојању оружаног сукоба, тако и о статусу цивила, некуса између оружаног сукоба и предузете радње оптужених), а такође је оцјенила и доказе одбране, ради чега су неприхватљиви приговори жалби засновани на тврдњи да је првостепена пресуда захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС. Сасвим је друго питање што обе жалбе оспоравају валидност датих разлога, међутим, приговорима таквог карактера се у суштини оспорава правилност оцјене доказа, што представља приговор чињеничног карактера, због чега ће овај суд оцјенио основаност тих приговора у оквиру жалбеног основа погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Приговорима садржаним у жалбама браниоца оптужених, се не може оспорити правилност чињеничних утврђења и закључак побијане пресуде да су оптужени починили кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ, за које су том пресудом оглашени кривим. Такав закључак резултат је правилне оцјене свих проведених доказа оптужбе и одбране и то појединачно и у међусобној повезаности, па разлоге за такав закључак, као мјеродавно образложене и ваљане, овај суд у цјелости прихвата, а њихова правилност се жалбеним аргументима бранилаца оптужених, не може оспорити.

Наиме, побијана пресуда детаљно износи садржај изведених доказа како објективне, тако и субјективне природе, све те доказе правилно оцјењује и изводи коначан, а по оцјени овога суда правилан закључак да су оптужени учинили кривично дјело које им оптужба ставља на терет.

Тако је побијана пресуда, супротно жалбеним наводима, правилно утврдила да је у вријеме наведено у изреци пресуде, постојао оружани сукоб, доводећи у везу материјалну документацију која се односи на почетак оружаног сукоба, формирање оружаних снага зараћених страна, ситуацију на подручју тадашње општине П., а данас општине Д., као и формирање затвора у том мјесту и доласка лица лишених слободе у то мјесто, као и времена и услова њиховог боравка у том затвору, са исказима свједока и оптужбе и одбране у дијелу у коме су се изјашњавали о постојању оружаног сукоба и ситуацији која је владала на подручју мјеста гдје су они боравили 1992. године, па на основу такве анализе извео правилан закључак о постојању оружаног сукоба у инкриминисано вријеме. Доводећи у везу кршење одредби међународног права са постојањем оружаног сукоба, побијана пресуда је правилно утврдила и постојање везе

између сукоба и извршених дјела и о томе дала ваљано образложење, које у цијелости прихвата и овај суд. Наиме, међународно хуманитарно право примјењује се на читавој територији зараћених држава, односно, у случају унутрашњих оружаних сукоба, на читавој територији под контролом једне од страна, независно од тога да ли се на том мјесту стварно воде борбе, све до закључења мира или, у случају унутрашњих сукоба, све док се не пронађе мирно рјешење.

Исто тако, побијана пресуда је дала детаљне и ваљане разлоге о цивилном статусу жртава и то на основу исказа саслушаних свједока-оштећених М.Д., З.Р., А.К., М.К., Д.Ш., Х.К. и Р.Ф., а који су потврђени и исказима свједока М.Б., Т.Т., М.М., Х.К., М.С. и Д.С. и других свједока, па је на основу такве оцјене извела правилан закључак на страни 30. које у цијелости прихвата и овај суд, да су оштећени били цивилна лица, дакле да се радило о категорији која ужива заштиту сходно одредбама заједничког члана 3. Четврте женевске конвенције, јер сви саслушани свједоци сагласно потврђују да оштећени у вријеме инкриминисаних догађаја нису непосредно учествовали у непријатељствима, нити су били припадници оружаних снага неке од страна у сукобу, односно да су у вријеме извршења овог кривичног дјела имали статус цивилних лица, а при свему томе били су лишени слободе у затвору „К.“ на подручју данашње општине Д.

Без основа су и приговори обе жалбе којима се оспорава правилност и потпуност утврђеног чињеничног стања кроз опширне интерпретације исказа свједока. Притом, жалбе то чине на начин да исказе свједока посматрају фрагментарно, само у оном дијелу који иде у прилог одбрани, занемарујући њихову суштину и без њихове оцјене са другим доказима.

Наиме, докази које је првостепени суд прихватио као чињеничну основу побијане пресуде су јасни и увјерљиви, међусобно конзистентни и сагласни. Тако искази свједока З.Р. и М.Д. (у погледу радњи описаних у тачки 1 изреке пресуде), потом искази свједока М.К., А.К. и Д.Ш. (у погледу радњи описаних у тачки 2 изреке пресуде), те искази свједока Х.К. и Р.Ф. (у погледу радњи описаних у тачки 3 изреке пресуде), су досљедни и сагласни у битним елементима, односно у погледу суштине предметних кривично-правних догађаја, а потврђени су и исказима других свједока, о чему је првостепени суд дао ваљане разлоге на странама 31-33 првостепене пресуде, које у цијелости прихвата и овај суд, па се жалиоци упућују на те разлоге. При томе, оцјена исказа свједока извршена је у складу са законским овлаштењем суда о слободној оцјени доказа, а та оцјена није произвољна, како то жалбе погрешно истичу, већ се тиче одлучних чињеница о којима је првостепени суд навео разлоге у образложењу побијане пресуде. Одређене непрецизности у исказима појединих свједока, посматране са временске дистанце од више од двадесет и пет година од извршења предметног кривичног дјела су неминовне и исте су отклоњене њиховим међусобним повезивањем, као и повезивањем са другим прихваћеним доказима. Тако је оштећени Д.Ш. на главном претресу исказао да је сваки од стражара ударао по једног затвореника и да њега оптужени Б. није лично никада малтеретирао. Међутим, из његовог исказа из истраге, као и из исказа свједока оштећених К. и К.1, правилно је првостепени суд утврдио да су у њиховом премлаћивању, па и оштећеног Ш., учествовали сви присутни стражари, међу којима је био и оптужени Б. Исто тако, чињеница да је оштећени М.Д. исказао да са оптуженим Б. није имао контакт, никако не значи да овај оптужени није учествовао као саизвршилац у радњи описаној у тачци 1. изреке побијане пресуде која се односи на нечовјечно поступање. Ово с тога што из

исказа свједока З.Р., као и из исказа Д., произилази да су критичног дана њих двојца доведени у просторију за испитивање и да им је М.З. наредио да се међусобно ударају, па је Р. покушао ударити Д., али га је промашио, те је шаком разбио прозор у наведеној просторији. Дакле, неспорно произилази да је и оптужени Б. био ту присутан и у таквим околностима, он се сагласио са наведеном појединачном радњом коју је предузео З., па је са њим поступао заједно, као једна цјелина, те је био свјестан њиховог заједничког дјеловања и остваривања радњи.

При томе, искази наведених свједока су потврђени и исказима других свједока оптужбе, те је оцјеном њихових исказа, како појединачно, тако и у међусобној вези, првостепени суд правилно утврдио идентитет оптужених као лица која су, заједно са другим лицима, предузели радње описане у изреци побијане пресуде.

Истовремено, побијана пресуда је посебно анализирао и исказе свједока одбране Б.А. (пунац оптуженог) и С.В. (који су покушали дати алиби оптуженом А.), као и исказе свједока М.П., Д.Г., М.К.1 и С.В., те исказе оптужених Б. и А. датих у својству свједока на главном претресу, у смислу одредбе члана 304. став 7. ЗКП РС, правилно их оцјенивши као невјеродостојним, и о томе на страни 33. и 34. дала аргументовано и ваљано образложење, које у цијелости прихвата и овај суд, па се такав приступ у оцјени вјеродостојности противријечних исказа свједока одбране, а у вези са тим и оцјена вјеродостојности исказа оптужених, не може оспорити аргументима изнесеним у жалбама бранилаца оптужених.

Дакле, у складу са начелом слободне оцјене доказа прописаним у члану 15. ЗКП РС, првостепени суд је размотрио све доказе, како оптужбе тако и одбране, у потпуности поступајући у складу са одредбом члана 295. став 2. ЗКП РС, при томе водећи рачуна о оцјени противрјечних доказа, дајући аргументацију у погледу доказаних чињеница, како је то прописано одредбом члана 304. став 7. ЗКП РС.

Исто тако, супротно наводима из жалби, првостепени суд је правилно закључио да радње описане у изреци пресуде, а које се састоје у наношењу многобројних удараца песницама, ногама и палицама (тачка 1 изреке пресуде), потом рукама, ногама, кундацима пушака и палицама (тачка 2 изреке пресуде), те рукама, ногама и палицама (тачка 3 изреке пресуде) по разним дијеловима тијела оштећених, при чему су свједоци оптужбе описали и какве су посљедице произвеле такве радње, представљају повреду тјелесног интегритета, која је посљедица физичког злостављања оштећених, на начин како је то описано у свакој тачки изреке пресуде. Исто тако, наређивање оштећенима да се међусобно ударају, што су они из страха и учинили (тачка 1. изреке пресуде), потом наређивање оштећенима да легну у корито са водом и потапање њихових глава у воду, као и наређивање оштећеном да чучне, при чему је оптужени оштећеном сјео на леђа и наредио му да га носи на леђима (тачка 2 изреке пресуде), те присиљавање оштећеног да призна силовања жена, као и наређивање оштећенима да легну у корито са водом и потапање њихових глава у воду, при чему су натјерани да лају као пси (тачка 3. изреке пресуде), без сумње представљају радње нечовјечног поступања, којом се жртва доводи у понижавајући положај и којом се нарушава њено достојанство као људског бића. Такође, како би се процијенила тежина овог дјела, у контексту тешких повреда међународног хуманитарног права, нужно је размотрити све чињеничне околности у овом предмету. Неке од тих околности могу на примјер бити: карактер радње или пропуста, контекст у којем су се они догодили, личне прилике жртве, укључујући старост, пол и здравствено стање, као и физичке, психичке и моралне

посљедице тог чина за жртву. При томе, патње које поједина радња наноси жртви, не морају бити трајне, довољно је да су стварне и озбиљне, што је првостепени суд правилно утврдио, на основу сагласних исказа свједока оптужбе.

Због свега наведеног, из укупности радњи које су предузели оптужени и то заједно са другим лицима, првостепени суд правилно закључује да су својим радњама и својим укупним поступањем у критичним приликама, оптужени дали битан допринос настајању ових забрањених посљедица по оштећене, при чему су користили свој положај припадника стражара у затвору „К.“ и те радње примјењивали према жртвама које нису пружале, нити су биле у стању да пруже било какав отпор. Карактер радњи описаних у изреци пресуде (многобројни ударци по разним дијеловима тијела оштећених, упућивање пријетњи и предузимање радњи којима се нарушава достојанство жртава као људских бића и којима се они доводе у понижавајући положај), околности у којима су ове радње предузете (по правилу, од стране више лица, у условима потпуне доминације над жртвама у затворском окружењу, користећи свој положај припадника чувара затвора), као и личне прилике жртава (без прилике да се бране, у околностима када су жртве потпуно беспомоћне) несумњиво указују да појединачне радње, описане у изреци пресуде, досежу праг тешког кршења међународног хуманитарног права, које повлачи индивидуалну кривичну одговорност оптужених.

Неосновани су и наводи жалби да је повријеђен Кривични закон. Наиме, радње оптужених појединачно и њихове заједничке радње са осталим стражарима, онако како су описане у изреци побијане пресуде, у довољној мјери су одређене да из њих произлази саизвршилаштво у овом кривичном дјелу. Оне су описане као дјелатност сваког од њих у оном дијелу гдје их самостално предузимају па до њиховог заједничког дјеловања. Понашање оптужених је у таквој објективно-субјективној вези да чини једну чврсту и јединствену цјелину, испољавајући се као дио њихове заједничке дјелатности. При томе, супротно жалбеним наводима, у таквим околностима није нужно и битно утврдити, коју конкретно појединачну радњу је извршио поједини саизвршилац, јер они су без дилеме поступали заједно, као једна цјелина, били су свјесни свог заједничког дјеловања и остваривања радњи у конкретном случају, као и наступања забрањене посљедице, која се у ратним условима какви су били, карактерише као ратни злочин против цивилног становништва, како је то правилно утврдио првостепени суд. Изузетак би био одступање појединог саизвршиоца од јединственог умишљаја, а што овдје није случај, јер из чињеничног описа, а и из проведених доказа, не произилази да је радња било којег извршиоца била изван умишљаја осталих извршилаца.

Дакле, анализирајући поступање оптужених, првостепени суд правилно закључује да су оптужени поступали са директним умишљајем, те да је код њих постојала свијест о заједничком дјеловању. За постојање саизвршилаштва није ни потребан претходни договор, како погрешно сугеришу жалбе, нити је он наведен у изреци првостепене пресуде. Дакле, о субјективној страни предметног кривичног дјела побијана пресуда дала је ваљане и опширне разлоге, а чињенични опис радњи у изреци пресуде јасно дефинише елементе умишљаја и субјективни однос оптужених у извршењу предметног дјела, па је првостепени суд правилно утврдио да се у радњама оптужених, описаним у изреци пресуде, стичу сва битна обиљежја кривичног дјела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ.

На основу свега наведеног, овај суд налази да је чињенично стање потпуно и правилно утврђено и да је правилно примјењен Кривични закон, када су радње оптужених, чињенично описане у изреци побијане пресуде, квалификоване као кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ. Примјењен је Кривични закон који је био на снази у вријеме извршења дјела, а не онај који је касније донесен а који је, са аспекта прописане казне за конкретно дјело строжији.

Овај суд је испитао побијану пресуду и у погледу одлуке о казнама и то у вези са жалбеним аргументима браниоца оптуженог А., те обзиром да жалба због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због повреде Кривичног закона изјављена у корист оптуженог Б., садржи у себи и жалбу због одлуке о кривичној санкцији, овај суд је испитао ту одлуку првостепеног суда и у односу на овог оптуженог, те нашао да су побијаном пресудом правилно утврђене све околности од значаја за одмјеравање казни оптуженима и да су те околности адекватно вредноване.

Наиме, правилно су утврђене и у побијаној пресуди образложене све олакшавајуће околности, првенствено породичне прилике оптужених, конкретизоване за сваког од њих појединачно, јер су ожењени и имају дјецу и њихово држање послије учињеног кривичног дјела, обзиром, да након тога нису починили ни једно кривично дјело. Отежавајуће околности на страни оптужених, првостепени суд није нашао, па је све наведене олакшавајуће околности, нашао да у свом збиру представљају особито олакшавајуће околности и да указују да се и са ублаженом казном може постићи сврха кажњавања, због чега им је одмјерио казне испод границе прописане законом. Разлоге дате у побијаној пресуди у оцјени свих тих околности, овај суд прихвата као ваљане, јер цијенећи законом прописану казну за кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. КЗ СФРЈ (казна затвора од најмање 5 (пет) година, са могућношћу осуде на казну затвора од 20 (двадесет) година), за које су оптужени оглашени кривим том пресудом, као и општа правила о одмеравању казне из одредбе члана 41. КЗ СФРЈ, овај суд налази да су казне затвора изречене побијаном пресудом, потребна и нужна мјера казне за остваривање сврхе кажњавања, прописане у одредби члана 33. КЗ СФРЈ.

Без основа је жалба браниоца оптуженог А. и у сегменту побијања пресуде због одлуке о трошковима кривичног поступка. Наиме, по оцјени овог суда, првостепени суд је правилно поступио када је оптуженог А. обавезао да надокнади трошкове кривичног поступка. Наиме, одредбом члана 99. став 4. ЗКП РС предвиђена је могућност да се оптужени, који је оглашен кривим, дјелимично или у цјелини ослободи трошкова кривичног поступка из члана 96. став 2. тачке а) до ж) истог закона, ако би њиховим плаћањем било доведено у питање издржавање оптуженог или лица која је дужан да издржава. Из доказа изведених пред првостепеним судом, не може се закључити да би плаћањем трошкова кривичног поступка, било доведено у питање издржавање оптуженог или лица која је он дужан да издржава. Стога је првостепени суд правилно поступио када га је обавезао да те трошкове накнади и та одлука је у складу са одредбом члана 99. став 1. ЗКП РС. Коначно, одредбом члана 91. став 1. ЗКП РС је прописано да се извршење пресуде у погледу трошкова кривичног поступка врши по одредбама које важе за извршни поступак, из чега произилази да ће се извршни поступак обуставити ако оптужени није у могућности да плати трошкове кривичног поступка.

Из наведених разлога жалбе бранилаца оптужених нису основане, због чега је ваљало те жалбе одбити на основу члана 327. ЗКП РС и одлучити као у изреци ове пресуде.

Записничар
Соња Матић

Предсједник вијећа
Др Вељко Икановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић